

MEMORIAL

General Marii Wittek

A. Rejerska założenie treści
viii 2020r

AK
Poznań

FIO

Materiały pozyskane
Szczecin, okr. Wlkp
Poznań, 2020r.

Dane osobiste
Dokumenty
Fot.

(1944-1945)

GRABIANOWSKA Halina

Id. Leonhard

ps. Halina

"

5127/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI

5127/USK

GRUBIANYOJSKI Helma

ps. Helma i d. Leonard

I. Materiały dokumentacyjne

I/1 – relacja właściwa ✓ K.1.5.1

I/2 – dokumenty ✓ K.5.5.5

I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora ✓ L.1.5.1

II. Materiały uzupełniające relację ✓ K.1.5.1

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”) —

III/1 – dot. rodziny relatora —

III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) —

III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 – Inne... —

IV. Korespondencja —

V. Wypisy ze źródeł (tzw. „nazwiskowe karty informacyjne”) ✓

VI. Fotografie ✓

I/1 Dane osobowe (relacja)

Dane osobowe (chronologiczny) udział w konspiracji, podpis Helena
Grzebieniowska b.d. mps ksero k.1.3.1

Dane personalne.

wpływ 21.8.91
L. G. 1953/91

1. Halina Grabianowska zd. Leonhard
2. 1 maj 1920 r. w Poznaniu
3. 1.9.1939 r. Szpital Wojskowy Poznań-Warszawa.
1941 - 45 praca w wywiadzie A.K.
4. praca w wywiadzie K.G.A.K. i Kasperek. Ekspozyt. VII.41. - I.45.
Gr.wywiad. "Lombard", "Stragał", "Satla". *ur. rozpr. 633*
5. Wyższe Ekonomiczne + Dyplomow. Biegły Księgowy - na stanowisku
głównego księgowego, rewidenta, dyrektora ekonomicznego.
represje - 9 mcy śledztwa - r.1960
6. nie dotyczy
7. Udział w walce o Cytadela - Poznań 10.I.45 - 23.II.45 r.
8. Członek nr.legit.481319
9. Odznaczenia - Krzyż A.K. nr.26725 r. 1983 i nr.37454 r.1986
0. Leszno ul.
1. W działalności ekonomicznej i turystycznej.

Grabianowska
Halina Grabianowska.

I/2 Dokumenty (sensu stricto) dot. rełatom

- Oświadczenie Stefana Ignaszaka w sprawie wymiarowo-dywersyjnej Haliny Grubianowskiej, Poznań, 20 VIII 1990 rps. ksero k.1.s.1
- Orzeczenie Komisji Weryfikacyjnej SZZAK Okr. Wielkopolska w Poznaniu, data 10 VI 1990
- Orzeczenie Komisji Weryfikacyjnej j.w. ^{mps ksero k.1.s.2} _{mps. ksero k.1. s.3}
- Deklaracja Haliny Grubianowskiej dot. zgłoszenia niezaistnienia w Staw. Zaimery, AK, data 10 IV 1989 rps. ksero k.2. s. 4-5

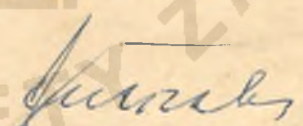

Świadectwie

W sprawie działalności wytwórczo-dywersyjnej w Zakładach
Cegielnianych (D.W.M. Poznań)

W latach 1943/1944 pełniłem funkcję inspektora sieci
wytwórczych w O.ū. KG AK. Potwierdzając w DWM
w Poznaniu działalność kilka sieci wytwórczych, należących
do eksportu: "Stragan" i "Lombard" Osobiscie nadzorowa-
łem wraz z moim szefem "Majstrem Francuzem" sieci
"Kozłowski" (K. Saldenhoff) i "Czarnecki" (F. Słodkowski) i "Stanisław"
(St. Siemyski). Kal. Halina Grabużowska działała w jed-
nej z tych sieci.

J. n. dnia 20. VIII 1990

(Stefan Grabużowski)

633

KOMISJA WERYFIKACYJNA
ul. Niepodległości 13
0-967 POZNAŃ

**ORZECZENIE KOMISJI WERYFIKACYJNEJ
ŚWIATOWEGO ZWIĄZKU ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG WIELKOPOLSKA W POZNANIU**

Komisja działając na podstawie Statutu Ś.Zw.Ż.AK i obowiązującego regulaminu przyjmowania członków

dnia 10.VII..... 1990 r. rozpatrzyła deklarację

Kol. Haliny Grabianowskiej.... pseud. "Halina".....

s/c Ignacego..... ur. 1.maja.1920.r...... 19.....r.

w Poznaniu..... zam. w Lesznie.....

i na podstawie przedłożonych dokumentów oraz po zapoznaniu się z opinią Środowiska **ORZEKA** uznać, że w/wym. spełnia warunki - nie spełnia warunków - przynależności do Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w charakterze członka zwyczajnego i ustala następujące okresy działalności kombatanckiej:

1. Sięć Wywiadu KG AK i Ekan..... od VII.1941. do I.1945.r....
2. .... "Lombard". "Stragan"..... od ..... do .....
3. .... od ..... do .....

UZASADNIENIE

Przynależność i działalność w AK stwierdza się w oparciu o oświadczenie rtm.rez. Stefana Ignaszaka b. inspektora sieci wywiadowczych Ekspozytury "Lombard". Uprawnienia kombatanckie potwierdza zaświadczenie nr.481319 ZBoWiD Leszno.

Podpisy Komisji Weryfikacyjnej:

1. Przewodniczący	-	Przemysław	BYSTRZYCKI	
2. Członkowie	-	Tadeusz	WIŚNIEWSKI	
	-	Piotr	RAWICZ-OLĘDZKI	

Poznań, 10.VII..... 1990 r.

DECYZJA

**PREZYDIUM ZARZĄDU ŚWIATOWEGO ZWIĄZKU ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG WIELKOPOLSKA W POZNANIU**

Po zapoznaniu się z orzeczeniem Komisji Weryfikacyjnej Ś.Zw.Ż. AK Okr. Wielkopolska z dnia 10.07..... 1990 r. Prezydium postanawia przyjąć - ~~odmówić przyjęcia~~ - w szeregi członków zwyczajnych Związku

Kol. Haline Grabianowską s. c. Ignacego

Od niniejszej decyzji zainteresowanemu służy odwołanie do Zarządu Głównego Ś.Zw.Ż. AK w Warszawie, za pośrednictwem tut. Zarządu w terminie 14 dni.

Nr ewid. 633

Poznań, dnia 22.08.1990 r.

SEKRETARZ ZARZĄDU
SEKRETARZ
Zarządu Okręgu Wielkopolska

PREZES
PREZES ZARZĄDU
Zarządu Okręgu Wielkopolska
rtm. rez. mgr Stefan Ignaszak

**ORZECZENIE KOMISJI WERYFIKACYJNEJ
ŚWIATOWEGO ZWIĄZKU ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG WIELKOPOLSKA W POZNANIU**

Komisja działając na podstawie Statutu Ś.Zw.Ż.AK i obowiązującego regulaminu przyjmowania członków

dnia 10. VII 1990 r. rozpatrzyła deklarację
Kol. Haliny Grabinańskiej pseud. "Halina" "M"
ś/c Ignacy i Felicy ur. Arusza 1920 r.
w Lesznie zam. w Lesznie

i na podstawie przedłożonych dokumentów oraz po zapoznaniu się z opinią Środowiska ORZEKA uznać, że w/wym. spełnia warunki - ~~nie spełnia warunków~~ - przynależności do Światowego Związku Żołnierzy Armii Krajowej w charakterze członka zwyczajnego i ustala następujące okresy działalności kombatanckiej:

1. Ścieżka Wyprawy Ręka i Eksp. Lombard od VII 1944r do I 1945r
2. "Strajak" od ..... do .....
3. .... od ..... do .....

UZASADNIENIE

Przynależności i działalności w AK stwierdzenia tej
w oparciu o dokumenty w tym roz. Stefana Leszczyńskiego b. inspektora
na Ścieżce Wyprawy Ręka i Eksp. Lombard

Uprawnienia kombatanckie potwierdzenia Zeszyt numeru 481 319
ZBOMD Leszno

Podpisy Komisji Weryfikacyjnej:

1. Przewodniczący	-	Przemysław	BYSTRZYCKI	<u>[Podpis]</u>
2. Członkowie	-		BARTOSZEWICZ	<u>[Podpis]</u>
	-		St. STOKŁOSA	<u>[Podpis]</u>

Poznań, 10. VII 1990 r.

DECYZJA

**PREZYDIUM ZARZĄDU ŚWIATOWEGO ZWIĄZKU ŻOŁNIERZY ARMII KRAJOWEJ
OKRĘG WIELKOPOLSKA W POZNANIU**

Po zapoznaniu się z orzeczeniem Komisji Weryfikacyjnej Ś.Zw.Ż. AK Okr. Wielkopolska z dnia 10.07 1990 r. Prezydium postanawia przyjąć - ~~odmówić przyjęcia~~ - w szeregi członków zwyczajnych Związku

Kol. Haliny Grabinańskiej ś. Ignacy i Felicy

Od niniejszej decyzji zainteresowanemu służy odwołanie do Zarządu Głównego Ś.Zw.Ż. AK w Warszawie, za pośrednictwem tut. Zarządu w terminie 14 dni.

Nr ewid. 677

Poznań, dnia 20-08

SEKRETARZ ZARZĄDU

PREZES ZARZĄDU

[Podpis Prezesa Zarządu]

633

DEKLARACJA

Zgłaszam uczestnictwo w Stowarzyszeniu Żołnierzy Armii

Krajowej i zobowiązuję się do przestrzegania Statutu Stowarzyszenia.

data..... *10. IV. 1989*..... *Halina Grabianowska*..... *Halina*
(imię i, nazwisko) (podpis)

adres..... *64-100 Łozu ai*..... *Leg. 010652*

telefon .....

ARKUSZ EWIDENCYJNY

1. Nazwisko i imię..... *GRABIANOWSKA HALINA*
(literami drukowanymi)

2. Dla mężatek nazwisko panińskie..... *Łozu ai*

3. Data i miejsce urodzenia..... *1 maj 1950 r. Łozu ai*

4. Imiona rodziców..... *Łozu ai i Felicja*

5. Pseudonimy..... *"Halina", "M"*

6. Data wstąpienia do :
a. SZP .....
b. ZWZ-AK..... *VII/1981 / przystąpiła do Związku w ramach współpracy*
c. Organizacje scalone, podporządkowane, współdziałające
podległościowe

7. Przydział organizacyjny..... *(AKI) huc. Łozu ai - Łozu ai - Łozu ai*
"Wyszut" Fabryki Kautskis 2169 i "Wyszut" wznęd. "S-7"
Oddz. Łozu ai "Strzegom", "Setla"
(np. okręg, inspektorat, obwód, rejon, placówka, oddział,
pluton, kompania, batalion, pułk, brygada, dywizja
lub inny rodzaj działalności)

8. Odznaczenia uzyskane w AK..... *1) Kniez Brunii Krapok. Nr. 26725/a. 1983*
2) Kniez Brunii Krapok. Nr. 37454/a. 1986
udany przez P.K. - Łozu ai
(nr leg. i data wystawienia, przez kogo nadane)

9. Inne odznaczenia *krzyż karalenski Orderu Odznaki Honorowej 1873-79-60*
21.VI.1979 nadany przez Rode Sainstra

(nr leg. i data wystawienia, przez kogo nadane)

10. Przebieg służby (czasokres, nazwa, funkcja):

- a. do 1939 r. *VII am. Szpital Woj. Łoznaw - ewakuacja Szpital*
honorowej karnizawa niostwa S.L. do V.1940 legat 660
- b. SZP, ZWZ-AK *VII.1941-1945 przez dla wywiadu r. 5-7*
10.I.45. Organiz. Tolka. a. obrowe. Szumow i. Lytodli
1.II.45. Kolumna Kopen. P.O. Tolzaii. do 30.VI.45
- c. ~~P.S.Z. na Saphodzie~~ *1.IX.45-30.VI.48 kolumna ujept.*
liczono part. dosiaw. od 1.IX.48 - Gmiedzielost
Zawuo - 01. kolumna

11. Karta Kombatancka (nr, data wystawienia, przez kogo wydana)

ewid. 18.VI.1978 ewid. 3674. Z.B. OKT - dowod leg. 31.VI.84 wr. 048 131

12. Represjonowany (rodzaj) :

a. 1.IX.1939r. - 15.I.1945r.

b. Po 15.I.1945r. *24.I.1961-4.VI.62. Kuznec. Nowa Sól -*

Gmiedziel - przedstko. z. wykrodenie kuzdy. 1942
dyrktor Gmiedzielnyit. Stawa Sól - Sed. Rower. Kuchara i. Kosciacz
Halwa. Gmiedzielnyit.

Wiarygodność powyższych danych potwierdzam podpisem

KOMISJA WERYFIKACYJNA

(Koło, Środowiska)

Potwierdza się dane z niniejszej deklaracji i posiadanie do uzyskania
uprawnień członkowskich Stowarzyszenia Żołnierzy Armii Krajowej

(miejscowość, data)

Nazwisko i imię	1. ....
pseudonim	2. ....
	3. ....

Przyjęty w poczet członków zwyczajnych Stowarzyszenia Żołnierzy
Armii Krajowej

(nr ewidencyjny, miejscowość, data)

ZARZĄD OKRĘGU

Nazwisko i imię	1. ....
pseudonim	2. ....
	3. ....

I/3

Inne materiały dokumentacyjne

- Oświadczenie Heliiny Grzebieniowskiej, data 7 I 1991, dotyczące
że nie występowała przeciwko Armii Krajowej.

mps. ksero k.1.s.1

.....

O ś w i e d c z e n i e

nie byłem - nie jestem członkiem
tankowego grupującego osob
owej lub Jej dobremu imieniu

90 .. byłem członkiem ZBOWID /
cznych /W. 7. 1962...../

..... w Kole Nr. 2 - Lokum .....

..... ślenie mnie z listy członk
skreślić.

Amalia

II. Materiały uzupełniająca relację

- 1. T. Lebart „Kto znał Leo Nowaka i Helinę” (artykuł)
Dziennik z Nr. 53, data 16 III 1982r. w teście fotografii

mpo. ksero K.1.s.1

Halina Grobianska

Z HISTORII RUCHU OPORU W WIELKOPOLSCE

KTO ZNAŁ „LEO NOWAKA” I „HALINĘ”?

„Halina” — maszynistka w dziale spedycji DWM. Fot. (2x) Archiwum

W okresie wojny „Cegielski” przemianowany na „Deutsche Waffen und Munitionsfabriken AG”, kooperował z zakładami w Rzeszy, stanowiąc ważne centrum produkcji zbrojeniowej. Tym samym stał się przedmiotem zainteresowania wywiadu alianckiego, a także wywiadu ZWZ — Armii Krajowej.

Pierwsze komórki wywiadowczo-dyweryyjne w DWM zakładał już w 1940 r. por. Bernard Łamaszewski — Wolski. Równoległe podjęta została penetracja wywiadowcza zakładów przez ofensywną placówkę Komendy Głównej AK, którą reprezentował por. cz. wojny Stefan Łapiński ps. „Ignacy” — do wybuchu wojny etatowy pracownik Ekspozytury nr 3 w Bydgoszczy. Na przełomie 1942 i 1943 r. nastąpiła częściowa jej dekonspiracja. Co było dalej?

W tej kwestii istnieją tylko

lakończe informacje, zawarte w raportach KG, znajdujących się do dzisiaj w emigracyjnych archiwach. Wynika z nich, że praktycznie do końca wojny w „Cegielskim” działały preżne ogniwa wywiadu. Najczęściej powtarzają się trzy siatki: „Czarneckiego”, „Kozłowskiego” i „Placheckiego”. Przedmiotem ich zainteresowania była produkcja karabinów maszynowych MK-108 i MK-116 oraz doświadczenia nad zapłonami elektrycznymi, które prowadziło specjalnie powołane w DWM laboratorium. Z fragmentów akt Poznańskiego Okręgu AK wynika też, że oficerowie jego sztabu mieli zorganizowane, doskonale „wejście” na teren zakładu. W 1943 r. działał tam inspektor rejonowy AK na Poznaniu por. Zbigniew Krzekotowski oraz szef Sztabu Okręgu mjr Jan Kamiński ps. „Rokita”. Obaj zginęli później w Zabikowie.

Nowaka”.

Nie wtajemniczonym, byłym pracownikiem DWM nazwiska te mówią niewiele. Możliwe że zatem reproduktowane dokumenty pozwolą wyjaśnić tajemnice związane z działalnością AK w „Cegielskim”. Fotogram przepustki zakładowej DWM dotyczy właśnie mjr. Jana Kamińskiego, który działał tam jako „Leo Nowak”. Wśród pamiątek przechowywanych przez jednego z oficerów wywiadu AK zamieszkałego stale za granicą odnalazła się fotografia dziewczyny, która jego zdaniem była maszynistką w dziale spedycji DWM, spełniając ważne zadanie dla wywiadu Armii Krajowej. Znana jest ona jako „Halina”. W 1944 r. kobieta ta mieszkała wraz z rodzicami na przedmieściach Poznania. Fotografia pochodzi z 1943 r.

Może pamięć starszych pracowników „Cegielskiego” pozwoli wzbogacić wiedzę o poznańskiej konspiracji. Informacje na ten temat prosimy nadsyłać do redakcji „Gazety Poznańskiej”.

Tadeusz LUBART

te jest to jedyny powód. Jest to błąd decyzji w sprawie obliczania podatku obrotowego. Początkowo ustalono w wysokości 10 proc. od sprzedaży. Potem przyszło zażalenie ministra finansów, podatek ten ma wynosić 20

ABILIZACJI

owackiego nasz kraj z... NRD. Te kolejne akty bilateralnego Układu Warszawskiego polityczne i obronne.

zyniosły szereg korzystnych. W okresie 1970—1973 kraje te z RFN układy, w których Niemcy uznała nienaruszalność granic. Te układy z kolei owołania KSWE. Nałomiast w sierpniu 1977 zawarły w Berlinie układ sojuszniczy.

fakty, warto zwrócić uwagę na rozwój wszechstronnych stosunków z zachodnim sąsiadem. W dziedzinie naukowo-technologicznej, w dziedzinie kooperacji przemysłowej i w dziedzinie wszystkiego to służy interesom naszym, a przede wszystkim umacnia całą współpracę międzynarodową.

każdej sytuacji, ale sytuacja wychodzenie Polski z głębokiego kryzysu — wymaga zaktywizowania wszechstronnych, wzajemnie korzystnych relacji z krajami socjalistycznymi sąsiadami, do których należą Republika Demokratyczna i Republika Socjalistyczna Polski.

Piotr PAŃTŁOWSKI

VI Fotografie

Kserokopia fotografii Heliiny Grubianouskiej. (duży format)

K. f. S. 1

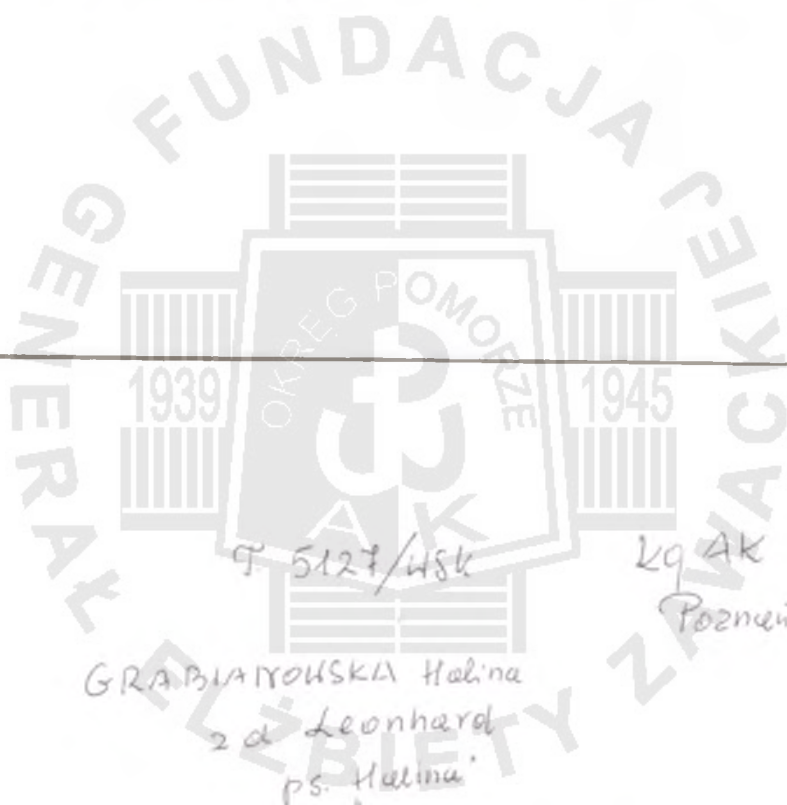
T. 5127/WSK

K9 AK

Poznań

GRABIANSKA Halina
z d. Leonhard
ps. Halina

√ Wypisy ze źródeł, niezmiarkowane

Urodzona 12 1920r. w Poznaniu.
We wrześniu 1939r pracowała w Szpitalu
Wojstka w W-nie.
Pracę w wywiadzie K9 AK rozpoczęła
od lipca 1941r. aż do stycznia 1945r.
W grupie wywiadowczej "Leonhard Strużek"
"Sutka". Udział w walce o Cytadela-Poznań
10 I 1945-23 I 1945.

17.01.2020r.

zob. T. 5127/WSK

GRABIANOWSKA HALINA

TECZKA WIĄZANA
"BEZKWAŚOWA" 250G
BARBARA
CZŁUCHOW
5 1906099 000653